

льного та інформаційного забезпечення заходів державного регулювання міграцій.

Список використаної літератури:

1. Ворона Д.М. Порівняльно-правовий аналіз міграційного законодавства розвинених держав світу. Збірник наукових праць Держава і право. Юридичні і політичні науки. Випуск 55. Київ. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2012. С. 435-442.
2. Римаренко Ю.І. Міжнародне міграційне право. Підручник. Університетський курс. Київ. 2007. 241 с.
3. Січко С.М. Особливості міграційної політики в країнах ЄС. Науково-виробничий журнал Бізнес-навігатор. 2013. Випуск 2 (31). С. 58-65.

Ключові слова: міжнародна міграція, міграційна політика, міграційні процеси, рух населення, глобалізація.

Ключевые слова: международная миграция, миграционная политика, миграционные процессы, движение населения, глобализация.

Key words: international migration, migration policy, migration processes, population movement, globalization.

МИХАЙЛОВ ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук;

Юридична група «Віталій Серафімов і партнери», старший партнер

ГРИБ АННА МИКОЛАЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук

ПОСТАНОВА ПО СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ У ВИГЛЯДІ СТРІЧКИ: ЮРИДИЧНА ВИЗНАЧЕНІСТЬ VS ПРАВОВОГО ПУРИЗМУ

1. Реформа будь-якої галузі в сучасних умовах спрямована на широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності, – *проблема, яка потребує розв’язання; розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» від 20.09.2017 № 649-р.*

2. Постанова про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки

дорожнього руху, зафіксоване не в автоматичному режимі, складається у письмовій формі (заповнюється відповідно до вимог п. 10 р. XIII цієї Інструкції) або за наявності технічної можливості в електронній формі у вигляді стрічки, яка роздруковується за допомогою спеціальних технічних пристроїв, із зазначенням відомостей, що відповідають пунктам [ст. ст. 283, 309 КУпАП – *окреслено нами*] постанови про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване не в автоматичному режимі, наведеної у додатку 5 до цієї Інструкції, – *пункт 3 розділу IV наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі» від 07.11.2015 № 1395.*

3. Принцип юридичної визначеності має різні прояви. Зокрема, він є одним з визначальних принципів «доброго врядування» і «належної адміністрації» (встановлення процедури і її дотримання), частково співпадає з принципом законності (чіткість і передбачуваність закону, вимоги до «якості» закону) [1, с. 62].

Загальноприйнято розуміти пуризм як надмірне прагнення до чистоти, переваги форми над змістом.

Поняття «правового пуризму» було введено в правовий обіг Європейським судом з прав людини.

Не може бути скасоване правильне по суті судове рішення та не може бути відступлено від принципу правової визначеності лише задля правового пуризму, судове рішення може бути скасоване лише з метою виправлення істотної судової помилки. [...] Таким чином, «правовий пуризм» на відміну від обставин «істотного та непереборного характеру» завжди призводить до порушення принципу правової визначеності; «правовий пуризм» – невідступне слідування вимогам процесуального закону при вирішенні питання щодо застосування чи скасування таких, що набрали законної сили, судових рішень без врахування того, чи призведе це у подальшому до реального, а не формального усунення допущених судових помилок; надмірно формальне, бюрократичне застосування правових норм й вчинення дій, що мають юридичне значення, безвідносно врахування їх доцільності, виходячи з обставин конкретної справи й необхідності забезпечення ефективного захисту прав, свобод та інтересів в цивільному або іншому судочинстві, що призводить до порушення права на справедливий судовий розгляд; «правовий пуризм» може носити як добровільний характер й проявлятися в діяльності окремих посадових осіб, так і бути вимушеним через санкціонування державою, яка обмежує реалізацію дискреційних повноважень суб'єктів правозастосування, не допускаючи відступ від правових приписів, – *окрема думка судді Верховного Суду Берназюка Я.О. від 25.04.2018, справа № 826/5575/17, № в ЄДРСР 73635013.*

4. Окреслена законодавством процедура оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорож-

ного руху, зафіксовані не в автоматичному режимі – постанова про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення, складається за наявності технічної можливості в електронній формі у вигляді стрічки, яка роздруковується за допомогою спеціальних технічних пристроїв, на відміну від тієї ж, складається у письмовій формі, не передбачає достатніх гарантій недопущення зловживання з боку суб'єкта владних повноважень, оскільки не містить легального окреслення:

будь-якого складного сполучення словоформ: «електронна форма», «електронна форма у вигляді стрічки» з «постанова по справі про адміністративне правопорушення»;

технічних засобів/пристроїв, та ліцензійного програмного забезпечення, та дозвільних документів, що в сукупності легалізують технічну можливість складання та роздрукування;

технічного опису бланка та використання малих елементів захисту бланка «постанови ... електронній формі у вигляді стрічки»; кількісний облік надходження, видачі та їх використання.

Вища юридична сила закону полягає [...] у тому, що всі підзаконні нормативно-правові акти приймаються на основі законів та за своїм змістом не повинні суперечити їм. Підпорядкованість таких актів законам закріплена у положеннях Конституції України. Отже, у випадку суперечності норм підзаконного акта нормам закону слід застосовувати норми закону, оскільки він має вищу юридичну силу, – абзаци 6, 9 частини першої листа Міністерства юстиції України «Щодо порядку застосування нормативно-правових актів у разі існування неузгодженості між підзаконними актами» від 30.01.2009 № Н-35267-18.

Фізичні розміри стрічки «постанови ... електронній формі у вигляді стрічки» фізично обмежують зазначення всіх відомостей, що відповідають пунктам [ст. ст. 283, 309 КУпАП – окреслено нами] постанови про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване не в автоматичному режимі, наведеної у додатку 5 до Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 № 1395.

При виготовленні організаційно-розпорядчих документів необхідно дотримуватись вимог, які містяться в ДСТУ 4163-2003 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів», затверджені наказом Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 07.04.2003 № 55, – частина двадцята постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України «Про судові рішення в адміністративній справі» від 20.05.2013 № 7.

Цей стандарт поширюється на організаційно-розпорядчі документи – постанови, розпорядження, накази, положення, рішення, протоколи, акти, листи тощо, створювані в результаті діяльності органів дер-

жавної влади України. Для виготовлення бланків організаційно-розпорядчих документів як основні треба використовувати два формати паперу згідно з ГОСТ 9327 – А4 (210 x 297 мм) і А5 (210 x 148 мм). Дозволено використовувати бланки А3 (297 x 420 мм) і А6 (105 x 148 мм), – ч. ч. 1.1., 6.1. ДСТУ 4163-2003 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів».

5. В частині «якості» закону Європейський суд з прав людини окреслив:

правове положення може витримати перевірку його на якість, якщо це положення є достатньо чітким у переважній більшості справ, що їх розглядали національні органи;

чинні положення національного законодавства потрібно формулювати так, щоб вони були достатньо доступними, чіткими і передбачуваними у практичному застосуванні;

якість закону вимагає, щоб він був доступний для даної особи і вона також могла передбачити наслідки його застосування до неї та щоб закон не суперечив принципів верховенства права. Це означає, що в національному праві має існувати засіб правового захисту від свавільного втручання з боку державних органів у права, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Небезпека свавілля є особливо очевидною, коли виконавча влада здійснює свої функції закрито. Закон має містити досить зрозумілі й чіткі формулювання, які давали б громадянам належне уявлення стосовно обставин та умов, за якими державні органи уповноважені вдатися до втручання в право;

закон, який надає дискреційне право, має визначати межі здійснення такого права, хоча докладні правила та умови мають міститися в нормах субстантивного права. Проте надання законом виконавчій владі, чи судді нічим не обмеженого дискреційного права, суперечило б принципів верховенства права. Отже, закон має досить чітко визначати межі будь-яких таких повноважень, наданих компетентним органам, а також спосіб їх застосування, щоб забезпечувати належний захист особистості від свавільного втручання;

якість закону пов'язана з достатньою чіткістю встановлення ним тих чи інших обставин, на підставі яких діють державні органи;

жодна норма не може вважатися «законом», якщо вона не сформульована з точністю, достатньою для того, щоб надати змогу громадянинові регулювати свою поведінку: він має бути спроможним – якщо потрібно, після відповідної консультації – передбачити такою мірою, наскільки це є розумним за даних обставин, наслідки, які можуть впливати з його дій. Ці наслідки не повинні бути передбачуваними з абсолютною певністю. У той час, як певність у праві є вельми бажаною, вона може спричиняти надмірну жорсткість, а право має йти в ногу з обставинами, що змінюються. Відповідно до цього більшість законів з необхідністю укладаються в термінах, які більшою чи меншою мірою є нечіткими, а їхнє тлумачення і застосування є питаннями практики;

ступінь чіткості закону, що має забезпечуватися у формулюваннях національних законів – яка в жодному випадку не може передбачити всі непередбачувані обставини, – значною мірою залежить від змісту даного документа, сфери, на яку поширюється цей закон, а також кількості та статусу тих, кому закон адресований. Ступінь чіткості, який треба забезпечувати при формулюванні конституційних положень, з огляду на загальний характер, може бути нижчим, ніж в інших законах;

положення закону повинні бути передбачуваними та надавати достатньо гарантій проти свавільного застосування, – рішення *Одеського окружного адміністративного суду від 24.09.2018, справа № 815/2759/18, № в ЄДРСР 76720994*.

6. В частині окресленого вище суди першої інстанції не враховують абзацах 8, 9 частини дев'ятої постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України *«Про судові рішення в адміністративній справі» від 20.05.2013 № 7*, а саме: лише посилаються в мотивувальній частині на положення законодавства без належного наведення мотивів застосування певних норм права або незастосування інших норм, на які посилається сторона при обґрунтуванні своїх вимог; не зазначають, чому суд не враховує (не застосовує) положення законодавства у разі посилення осіб на такі норми для підтвердження своїх доводів чи заперечень, що не може вважатися належною юридичною кваліфікацією. Наприклад, рішення *Шевченківського районного суду м. Львова від 02.05.2018, справа № 466/1370/18, № в ЄДРСР 73753266*.

7. Замість висновків. Суд повторює, що право на справедливий судовий розгляд, гарантоване пунктом 1 статті 6 Конвенції, повинно тлумачитись у світлі Преамбули Конвенції, відповідна частина якої проголошує верховенство права частиною спільної спадщини Договірних Сторін. Одним з основоположних аспектів верховенства права є принцип юридичної визначеності (див. рішення у справі «Брумареску проти Румунії» [ВП] (*Brumărescu v. Romania*) [GC], заява № 28342/95, пункт 61, ЄСПЛ 1999-VII). Юридична визначеність передбачає дотримання принципу *res judicata*, тобто принципу остаточності рішень. Цей принцип наголошує, що жодна зі сторін не має права вимагати перегляду остаточного і обов'язкового рішення лише з метою повторного розгляду справи та її нового вирішення. Повноваження судів вищих інстанцій щодо перегляду мають здійснюватись для виправлення судових помилок та недоліків правосуддя, але не для здійснення нового судового розгляду. Перегляд не повинен розглядатись як прихований засіб оскарження, а сама можливість існування двох точок зору на один предмет не є підставою для повторного розгляду. Відступ від цього принципу може бути виправданим лише коли він обумовлений особливими та непереборними обставинами (див. рішення у справі «Рябих проти Росії» (*Ryabikh v. Russia*), заява № 52854/99, пункт 52, ЄСПЛ 2003-IX), – пункт 26 рішення ЄСПЛ від 28.06.2018 у справі «Осовська та інші проти України» (*Osovska and others v. Ukraine*), заява № 2075/13 та 4 інші заяви.

Хоча Суд може взяти до уваги наукове тлумачення закону на момент подій, зокрема, якщо воно збігається з його практикою (див. рішення у справі «*K.A. et A.D. проти Бельгії*» (*K.A. et A.D. c. BELGIQUE*), заяви № 42758/98, 45558/99, пункт 59; «*Alimucaj проти Альбанії*» (*Alimucaj v. Albania*), заява № 20134/05, пункти 158-160), проте вільне доктринальне тлумачення тексту закону не може замінити собою судову практику «*Dragotoniū i Militaru-Pidhorni проти Румунії*» (*Dragotoniū Et Militaru-Pidhorni c. Roumanie*), заяви № 77193/01, 77196/01, пункти 26, 43).

Суд повторює, що стаття 13 Конвенції не може тлумачитися як така, що вимагає наявності юридичного засобу захисту від недосконалості національного законодавства, оскільки в такому випадку Суд вимагатиме від Договірних держав імплементації положень Конвенції в національне законодавство (див. рішення у справах «*Крістін Гудвін проти Сполученого Королівства*» [ВП] (*Christine Goodwin v. the United Kingdom*) [GC], заява № 28957/95, пункт 113, ЄСПЛ 2002 - VI та «*Титаренко проти України*» (*Titarenko v. Ukraine*), заява № 31720/02, пункт 110, від 20 вересня 2012 року з подальшими посиланнями), – пункт 53 рішення у справі від 21.03.2019 «*Бігун проти України*» (*Bigun v. Ukraine*), заява № 30315/10.

Список використаної літератури:

1. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с.

Ключові слова: рішення, постанова, електронна форма, адміністративне правопорушення.

Ключевые слова: решение, постановление, электронная форма, административное правонарушение.

Key words: decision, resolution, electronic form, administrative offense.

ПАСЕЧНИК ОЛЕНА ВЛАДИСЛАВІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ

У демократичних державах людина, її життя, честь та здоров'я є невід'ємними соціальними цінностями. Одна з актуальних соціальних проблем сьогодення є підтримання здоров'я людини. Зокрема тих, що потребують трансплантації органів. У міжнародно-правовому регулю-